

Nr 147.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 11 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar; given Stockholms slott den 24 februari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 11 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. G. Westman.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 11 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om
inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Härigenom förordnas, att 11 § lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i
rätten att utbekomma allmänna handlingar skall erhålla ändrad lydelse på
sätt nedan angives:

11 §.

Uppgifter och — — — straffregister sägs.

Utslag eller — — — Konungen bestämmer.

Vad i andra stycket sägs gälla ock om uppgifter och anteckningar, tillhö-
rande hos kontrollstyrelsen fört straffregister rörande fylleri och vissa andra
brott, ävensom särskilt register som hos myndighet föres angående straff och
tillrättavisningar som ådömts eller tilldelats underlydande personal.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad
uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, anmäler, efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, *fråga angående ändrad lydelse av 11 § lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar* samt anför:

»Ifrågavarande paragraf reglerar sekretesskyddet för det allmänna straffregistret och vissa detta närstående handlingar. Sålunda stadgas att uppgifter och anteckningar som tillhöra straffregistret ej må utlämnas i annat fall eller annan ordning än i lagen om straffregister sägs. Vidare gäller att utslag eller underrättelser, avseende svensk undersåte i utlandet ådömt straff, vilka enligt överenskommelse med främmande makt överlämnats till svensk myndighet, så ock därom förda anteckningar, ej må utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen bestämmer. Detsamma gäller även beträffande uppgifter och anteckningar tillhörande särskilt, hos myndighet fört register angående straff och tillrättavisningar som ådömts eller tilldelats underlydande personal.

Fråga har nu uppkommit om viss utsträckning av sekretesskyddet enligt ifrågavarande paragraf.

Enligt 8 § lagen den 9 april 1937 om verkställighet av bötesstraff gäller såsom regel beträffande bötesstraff å lägre belopp, att böterna endast under vissa angivna förutsättningar skola förvandlas till fängelse vid bristande betalning. I fråga om böter för fylleri stadgas emellertid att vid bristande betalning förvandling alltid skall äga rum, därest den bötfällde under de två senast förflutna åren tre eller flera gånger fällts till ansvar för sådan förseelse. Vidare meddelas i 11 § samma lag vissa särskilda föreskrifter rörande förfarandet vid förvandling i händelse sådan iteration föreligger. Vid tillkomsten av dessa bestämmelser förutsattes att den för tillämpningen nödvändiga utredningen angående iterationen skulle kunna erhållas från vissa befintliga register över personer som sakfällts för fylleri. I den promemoria, som låg till grund för lagstiftningen och över vilken yttrande avgavs av, bland andra, kontrollstyrelsen, uttalades att för ifrågavarande ändamål kunde ut-

nyttjas dels vissa förteckningar, som med ledning av uppgifter från domstolarna fördes hos systembolagen, och dels ett register, som sedan 1929 för statistiskt ändamål förts hos kontrollstyrelsen. I promemorian anmärktes att det dock kunde bli erforderligt att meddela vissa nya föreskrifter rörande ifrågavarande registreringsystem, och vidare omnämndes att stadgande erfordrades angående skyldighet för åklagare och domstolar att inhämta utdrag ur förteckningarna och registret.

Frågan om anordnandet av det hos kontrollstyrelsen förda registret har därefter även behandlats i en den 25 november 1937 till Kungl. Maj:t avlåten framställning av riksdagens justitieombudsman (ämbetsberättelsen till 1938 års riksdag sid. 190 o. f.). Efter erinran att i ett flertal författningar utanför strafflagen, huvudsakligen inom spritlagstiftningen, funnes iterationsbestämmelser, enligt vilka återfall i brott skulle bedömas enligt en strängare straffskala än den som eljest vore tillämplig, framhöll justitieombudsmannen att tillämpningen av flertalet av dessa bestämmelser i praxis ofta nog bleve beroende på rena tillfälligheter, enär i många fall tillförlitliga uppgifter om tidigare begångna, iterationsgrundande brott icke kunde erhållas. Detta missförhållande ansåge justitieombudsmannen böra avhjälpas genom uppläggande av fullständiga centrala register över personer, som sakfällts för brott av ifrågavarande slag mot spritförfattningarna. Denna registrering borde, bortsett från spritsmuggling och vad därmed ägde samband, inordnas i det hos kontrollstyrelsen förda fylleriregistret, vilket skulle få karaktär av ett verkligt straffregister. För uppnående av det med registret avsedda syftet erfordrades tillika föreskrift om skyldighet för åklagare att i förekommande fall inhämta uppgifter från registret. Justitieombudsmannen hade i ärendet inhämtat yttrande av, bland andra, kontrollstyrelsen samt styrelserna för föreningen Sveriges häradshövdingar och föreningen Sveriges stadsdomare.

Departementschefen.

På sätt nu omförmäls har i olika sammanhang framkommit förslag om meddelande av ändrade bestämmelser rörande det hos kontrollstyrelsen sedan 1929 förda registret över personer som sakfällts för fyleri. Dels skulle registret utvidgas att omfatta även åtskilliga andra brott och dels skulle meddelas föreskrifter om skyldighet för åklagare och domstolar att i viss utsträckning inhämta upplysningar från registret. Dessa förslag ha tidigare varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning, därvid vissa förberedande åtgärder vidtagits för förslagens genomförande.

Sålunda har Kungl. Maj:t i en, med stöd av 4 kap. 3 § förordningen angående försäljning av rusdrycker, den 17 juni 1938 utfärdad kungörelse angående skyldighet för domstolar m. fl. att meddela uppgifter till ledning för systembolagens verksamhet ålagt domstolarna att till kontrollstyrelsen insända uppgift om, bland annat, sakfällanden för fyleri och sådana iterationsgrundande brott mot rusdryckslagstiftningen som avses med justitieombudsmannens förutnämnda framställning.

Vidare ha förslagen beaktats av Kungl. Maj:t i samband med behandlingen den 4 januari 1939 av statsverkspropositionen beträffande sjunde huvud-

titeln. I fråga om kontrollstyrelsens avlöningsanslag anfördes därvid i huvudtiteln att beräkningen av anslaget syntes böra ske under antagande att ytterligare arbetskraft behövde tillföras styrelsen dels för förande av straffregister på grundval av de uppgifter som enligt nyssnämnda kungörelse inkomme till styrelsen och dels för tillhandahållande av utdrag ur registret åt myndigheter som för sin verksamhet vore i behov av dylika utdrag. För att detta anslagsbehov skulle kunna provisoriskt tillgodoses för nästa budgetår föreslogs viss ökning av medelsanvisningen till avlöning av icke-ordinarie personal.

Efter genomförandet av den sålunda förberedda utvidgningen av det hos kontrollstyrelsen förda registret, skulle detta komma att omfatta fylleriförseelser samt följande iterationsgrundande brott mot rusdryckslagstiftningen, nämligen olovlig försäljning av rusdrycker eller olovligt tillhandagående med anskaffande av sådana drycker, förseelse som avses i 28, 29 eller 30 § förordningen angående försäljning av pilsnerdricka, i 9 § förordningen den 1 juni 1923 (nr 141) angående förbud mot införsel till och försäljning inom riket av exportöl och i 8 § kungörelsen den 27 juli 1923 (nr 341) angående införsel till och försäljning inom riket av exportöl för särskilda ändamål, brott mot 30, 31 eller 32 § förordningen angående tillverkning och beskattning av brännvin, brott mot 22 eller 23 § förordningen angående handel med skattefri sprit, brott mot 11 § 1 eller 2 mom. förordningen angående vissa alkoholhaltiga preparat m. m. samt vissa brott mot lagen med särskilda bestämmelser angående olovlig befattning med spritdrycker och vin. Möjligen böra i registret upptagas även vissa andra av de uppgifter, som enligt den förut nämnda kungörelsen den 17 juni 1938 skola insändas till kontrollstyrelsen, t. ex. uppgifter om intagning å alkoholistanstalt eller tvångsarbetsanstalt eller, såvitt gäller omedelbart ådömda frihetsstraff, intagning å fångvårdsanstalt. Skyldighet att införskaffa utdrag ur registret synes böra åläggas åklagare eller domstol i mål om ansvar för de nämnda iterationsgrundande brotten samt i viss utsträckning även i mål om förvandling av böter.

Såsom framgår av vad nu anförts erfordras för genomförandet av ifrågavarande förslag vissa ytterligare föreskrifter. Innan sådana bestämmelser meddelas, vilket torde böra ske i administrativ ordning, bör emellertid upptagas frågan om sekretesskydd för registret.

Med hänsyn till vad förut anförts rörande registrets innehåll synas starka skäl tala för att därtill hörande uppgifter och anteckningar undandragas offentligheten i likhet med motsvarande handlingar i det allmänna straffregistret. Avsevärda olägenheter skulle nämligen otvivelaktigt vara förenade med att registret göres tillgängligt för allmänheten. Särskilt bör framhållas risken av att registret missbrukas för obehörigt eller icke avsett ändamål, t. ex. i skandaliseringssyfte eller för att erhålla upplysning om arbetsökande. För att bereda registret, som hittills förts endast för statistiskt ändamål, erforderligt sekretesskydd sedan det erhållit karaktär av straffregister bör en uttrycklig bestämmelse i detta syfte införas i 11 § lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna hand-

lingar, vilket lagrum avser det allmänna straffregistret och vissa närstående handlingar. Bestämmelsen lärer böra innehålla att till registret hörande uppgifter och anteckningar ej må utlämnas i annat fall eller i annan ordning än Konungen bestämmer. Inom justitiedepartementet har utarbetats förslag till sådan ändring av sekretesslagen.»

Föredraganden hemställer, att det inom justitiedepartementet utarbetade förslaget till lag angående ändrad lydelse av 11 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar måtte genom proposition föreläggas riksdagen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Tage Evers.